

ŠOLSKO TEKMOVANJE V ZNANJU SLOVENSKEGA JEZIKA ZA VODNIKOVO PRIZNANJE

Tekmovalna pola za 8. razred osnovne šole

3. december 2024

Pred teboj so tekmovalne naloge različnega tipa, ki preverjajo tvoje poznavanje slovenskega jezika. Veliko nalog se navezuje na izhodiščna besedila, zato jih pred reševanjem dobro preberi. Če se zmotiš, odgovor prečrtaj in poleg zapiši novega. Odgovori naj bodo pravopisno in slovnično pravilni. Nejasni in nečitljivi odgovori se točkujejo z nič točkami (negativnih točk ni). Piši s kemičnim svinčnikom ali z nalivnim peresom in ne uporablaj korekturnih sredstev. Prostor na zadnji strani lahko uporabiš, da si kaj zapišeš v pomoč pri reševanju nalog. Tega ocenjevalna komisija ne bo gledala oz. točkovala. Čas pisanja je 60 minut.

Želimo ti veliko uspeha pri reševanju tekmovalnih nalog.

Ime in priimek: _____

Šola: _____

Število možnih točk: 50

Število doseženih točk: _____

Sklop A

Pa je res, da sodi slovenščina med težje jezike za učenje? »To je en izmed stereotipov, ki vsebuje jasno tudi neke sledi resnice, a vsekakor to strokovno ne zdrži. Gre za to, kako se lotiš učenja,« je prepričan Marko Stabej. »Res je, da se slovenščine ne more zelo hitro govoriti, na ta način, da ne bi prepoznali, da jo govori tujec, ampak to ni samo po sebi nič slabega. Slovenščina je s svojim sklonskim sistemom precej zapletena, ampak ima tudi določene slovnične lastnosti, ki so v drugih jezikih vsaj za tujce bistveno bolj zapletene. Na primer, če pogledamo glagolske čase, so nekateri sosednji jeziki bolj zapleteni.«

Sicer pa je najpogostejša težava naglaševanje, pravi Stabej. Hitrost učenja je precej odvisna tudi od jezikovnega okolja, od koder prihajajo učenci. Govorci slovanskih jezikov imajo na primer prednost, saj takoj veliko razumejo in si upajo tvoriti, a hkrati nekaterih napak ne morejo odpraviti, ker sta jezika preblizu. Veliko pa je seveda odvisno tudi od jezikovne nadarjenosti študentov.

Vir: Maja Kač, Učenje slovenščine ni nič težje, pomemben je le pristop, MMC RTV SLO, 18. 7. 2010. <https://www.rtv slo.si/kultura/>

1.1 V eni ali dveh povedih odgovori na vprašanja o vsebini besedila.	6 točk	
---	--------	--

a. Ali je v trditvi, da se je slovenščine težko naučiti, vsaj zrno resnice?

b. Kaj je v slovenščini težje kot v večini tujih jezikov in v čem je slovenščina manj zapletena kot nekateri sosednji jeziki?

c. Katera dva pogoja tujcem olajšujeta učenje slovenščine?

1.2 Ali naslednje tri trditve o besedilu držijo? Ustrezno obkroži <i>drži</i> ali <i>ne drži</i>.	3 točke	
--	---------	--

Namenjeno je javnosti.	DRŽI	NE DRŽI
Njegov avtor je Marko Stabej.	DRŽI	NE DRŽI
Namen objave je, da bi se tujci raje učili slovenščino.	DRŽI	NE DRŽI

1.3 Kateri naslov je za to besedilo najustrežnejši? Obkroži pravilno možnost.	1 točka	
--	---------	--

- A. Vsi jeziki so na nek način zahtevni
- B. Znanje slovenščine je dosegljivo le govorcem slovanskih jezikov
- C. Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš

1.4 Poved, v kateri je beseda <i>jezik</i>, poveži z ustreznim slovarskim pomenom te besede. Na črtice napiši ustrezne črke.	3 točke	
---	---------	--

___ Psi in mačke ne govorijo istega jezika.	A. <i>gibljev mišičnat organ v ustni votlini</i>
___ Ko so jedli borovnice, so imeli modre jezike.	B. <i>sistem izraznih sredstev za govorno in pisno sporazumevanje</i>
___ Slovenci se zelo radi učimo tuje jezike.	C. <i>kar omogoča sporazumevanje sploh</i>

1.5 Razloži, kaj pomenijo frazemi, povezani z jezikom.	4 točke	
---	---------	--

- Ima oster jezik.
Pomen: _____
- Beseda mu gre težko z jezika.
Pomen: _____
- govoriti isti jezik
Pomen: _____
- Na jeziku med, v srcu led.
Pomen: _____

Sklop B

Preberi besedilo in reši naloge.

Dr. Luka Vidmar, eden največjih strokovnjakov za Vodnika pri nas, nas na kolesih popelje na izlet po Vodnikovi Ljubljani ter nam predstavi stavbe, v katerih je teklo Vodnikovo življenje in ki danes v veliki meri ne stojijo več. Najprej obiščemo palačo njegovega mecena Žige Zoisa, kamor je zahajal vse do smrti, na Starem trgu pa nekdanjo in sedaj neobstoječo jezuitsko gimnazijo, ki jo je Vodnik obiskoval kot dijak, ter nekdanje šentjaponsko župnišče, kjer je deloval kot kaplan. Nato se ustavimo na Mestnem trgu, ob hiši, v kateri je nekoč delovala Kornova knjigarna, kjer se je Vodnik sprl s Kopitarjem, ter pot nadaljujemo proti ljubljanski tržnici, kjer danes stoji Vodnikov spomenik. Na tržnici se spomnimo poslopja nekdanjega liceja, kjer je Vodnik služboval kot redovnik in profesor, ter Eggerjeve tiskarne, v kateri so tiskali njegova dela. Nato nadaljujemo proti Miklošičevi cesti ter hiši, v kateri je Vodnik umrl, ustavimo pa se še pri njegovem nagrobniku v spominskem parku Navje. Kolesarjenje se sklene na Vodnikovi domačiji v Šiški.

Namesto v živo vas bo dr. Luka Vidmar po poteh Vodnikove Ljubljane tokrat popeljal s pomočjo brezplačnih videovsebin: spoznali bomo drobce Vodnikovega življenja in dela, ki so vezani na Mestni trg ter ljubljansko tržnico, ob tem pa odkrili podobo Ljubljane, ki mimoidočim v veliki meri ostaja skrita. Vodstvo dr. Luke Vidmarja – polno zgodb, anekdot ter zanimivih podrobnosti o pretekli Ljubljani in njenih najvidnejših ter najvplivnejših prebivalcih – tako ponuja svojevrsten vpogled v mnogokrat pozabljeno in spregledano obdobje slovenske zgodovine.

Prirejeno po: Vodnikova domačija Šiška, Življenje in delo Valentina Vodnika: predstavitev programov. Ljubljana, 2021.

2.1 Besedilo je brez naslova. Izmisli si primeren naslov in ga napiši na črto nad besedilom.	1 točka	
2.2 Čemu je ob besedilu tudi risba? Odgovor v eni povedi napiši na črto.	1 točka	

2.3 Ali naslednje trditve o vsebini besedila držijo? Obkroži <i>drži</i> ali <i>ne drži</i>.	4 točke	
---	---------	--

Na Starem trgu je bila nekoč jezuitska gimnazija. DRŽI NE DRŽI

V Kornovi knjigarni turisti lahko kupijo knjige o Vodniku. DRŽI NE DRŽI

Dr. Luka Vidmar bo vodil ogled, na katerem se bodo peljali s kolesi. DRŽI NE DRŽI

Vodnik je pokopan ob ljubljanski tržnici. DRŽI NE DRŽI

2.4 Ob besede napiši ustrezno besedno vrsto.	6 točk	
---	--------	--

ter		Kornova	
kamor		danes	
kolesarjenje		proti	

2.5 Na dva načina spremeni poved <i>Vodstvo dr. Vidmarja ponuja svojevrstno izkušnjo.</i>	2 točki	
--	---------	--

- Tako, da postaviš glagol v pogojni naklon: _____

- Tako, da bo govorila o nečem, kar se bo šele zgodilo: _____

2.6 Besede in besedne zveze v oklepajih postavi v pravilno obliko.	6 točk	
---	--------	--

Valentin Vodnik je bil eden od (pomemben mož) _____,
eden tistih, ki so s svojimi (pero) _____ dokazovali, da je slovenščina ni jezik,
v katerem je mogoče vse, kar je mogoče v drugih jezikih. Njegove pesmi so se dotikale (srce –
mn.) _____ preprostih ljudi, hkrati pa se ni obremenjeval z (omejitev)
_____, ki jih je predenj postavljalo njegovo obdobje. Zagotovo (biti)
_____ v (naš spomin) _____ še stoletja.

Sklop C

Preberi besedilo in reši naloge.

Jezik je otrokov kapital za prihodnost

Za otroke priseljence je pri vključitvi v novo okolje najbolj pomembno znanje jezika. »Otroci brez znanja jezika ne morejo napredovati pri učenju, se socialno vključiti in imajo kasneje manj možnosti za delo,« poudarja dr. Mihaela Knez, vodja programa Slovenščina za otroke in mladostnike pri Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Učitelji jezika imajo pri jezikovnem in socialnem vključevanju učencev priseljencev izjemno pomembno vlogo. To, da so vsi učitelji hkrati tudi učitelji jezika, ne pomeni, da naj bi bili vsi učitelji pozorni na ustrezno postavljanje vejic, pik ali velikih in malih začetnic v besedilih učencev, ampak da morajo učence pripraviti za ustrezno izražanje pri svojem predmetu.

Omenili ste, da smo najbolj uspešni v učenju jezika, če imamo za to ustrezne pogoje. Katere?

To sta zagotovo čas in prostor za učenje. Miselnost, da se bomo naučili jezika mimogrede iz okolja, je napačna. Učenec se ne more zanašati samo na nezavedno usvajanje znanja – v šoli mora imeti dovolj ur slovenščine in pomoč.

Katera so zmotna prepričanja o znanju slovenščine?

To, da so otroci kot gobe in da se jezika naučijo mimogrede. Tudi majhni otroci se morajo podobno kot odrasli za vsako besedo boriti. So pa, če so v spodbudnem učnem okolju, veliko manj obremenjeni sami s sabo.

Prirejeno po: Katarina, Jezik je otrokov kapital za prihodnost, Časoris, 9. 12. 2019.
<https://casoris.si/za-starse-in-ucitelje/jezik-je-otrokov-kapital-za-prihodnost/>

3.1 Napiši, kakšno vlogo imajo v povezavi z besedilom navedeni podatki.	4 točke	
--	---------	--

- dr. Mihaela Knez: _____
- Časoris: _____
- »Jezik je otrokov kapital za prihodnost«: _____
- Prvi (podčrtani) odstavek: _____

3.2 Iz povedi izpiši stavčne člene.	4 točke	
--	---------	--

Za otroke priseljence je pri vključitvi v novo okolje najbolj pomembno znanje jezika.

- osebek: _____
- prislovno določilo časa: _____

Učenec se ne more zanašati samo na nezavedno usvajanje znanja.

- povedek: _____

Učitelji, starši in sošolci jim morajo nuditi vso potrebno pomoč.

- predmet v dajalniku: _____

3.3 Izpiši katero koli poved, ki ima več kot en povedek.	1 točka	
---	---------	--

Sklop Č

4.1 Popravi napake v besedilu. Kar je napačno, prečrtaj in dopiši, kako je pravilno.	4 točke	
---	---------	--

Učenci, ki prihajajo iz drugih držav in se učijo slovenščino, so zelo zanimivi. Pogosto pripovedujejo o svojih domovinah in svojem mestu ali vasi. Na začetku jim je težko, ker se rabijo naučiti nove besede in pravila, a se zelo trudijo. Včasih naredijo kakšno smešno napako, katera nas vse nasmeji. Vseno vemo, da še nemorejo znati vsega. Všeč mi je da se od njih lahko naučimo nekaj novega, oni pa od nas. Tako skupaj postanemo bolši prijatelji.

Prostor za tvoje zapise: